

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Akčný plán elektronickej verejnej správy (eGovernment) i2010: Urýchlenie elektronickej verejnej správy v Európe v prospech všetkých“

KOM(2006) 173, konečné znenie

(2006/C 325/19)

Komisia sa 25. apríla 2006 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 10. novembra 2006. Spravodajcom bol pán HERNÁNDEZ BATALLER.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 431. plenárnom zasadnutí 13. a 14. decembra 2006 (schôdza zo 14. decembra) 114 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 2 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 EHSV podporuje akčný plán, ktorý predstavila Komisia, pretože vďaka jeho uplatňovaniu bude verejná správa v EÚ podporovať hospodárstvo založené na vedomostiach, ktoré generuje udržateľný hospodársky rast a tiež prináša kvalitatívne a kvantitatívne zlepšenie zamestnanosti a lepšiu sociálnu súdržnosť.

1.2 EHSV sa domnieva, že uplatňovanie akčného plánu by mohlo prispieť k prevencii marginalizácie rôznych sociálnych skupín ako na individuálnej úrovni, tak i v pracovnej oblasti, a zlepšiť kvalitu a istotu zamestnanosti, zabrániť vzniku digitálnej priepasti, podporovať univerzálny prístup k službám miestneho charakteru, v rozsiahlej miere poskytovať opateru slabším skupinám, v konečnom dôsledku teda zlepšiť sociálnu súdržnosť vzhľadom na hrozbu vzniku nových nerovností, ktoré doteraz neexistovali. Je potrebné prijať náležité opatrenia na prevenciu vzniku skupiny „občanov druhej kategórie“.

1.3 Orgány verejnej správy sa v rámci zavedenia elektronickej služieb budú musieť zmodernizovať v zmysle zlepšenia kvality, flexibility a výkonnosti poskytovaných služieb, lepšieho hospodárenia s verejnými zdrojmi, zníženia nákladov, spokojnosti užívateľov, integrácie medzi jednotlivými odvetviami verejnej správy a zjednodušenia administratívnych postupov.

1.4 EHSV naliehavo odporúča vypracovať ciele zamerané na splnenie kritéria úplného plošného pokrytia v oblasti širokopásmového pripojenia, aby sa podporilo využívanie internetu ako informačného a komunikačného nástroja. Dôvera občanov k tomuto nástroju bude závisieť od stupňa bezpečnosti, ktorý bude možné zaručiť pri jeho využívaní. To ovplyvní elektronickej verejnú správu a služby, ktoré bude môcť poskytovať verejnosti.

1.5 EHSV vyjadruje ľútosť nad skutočnosťou, že akčný plán sa vôbec nezmieňuje o úlohu organizovanej občianskej spoločnosti pri dosahovaní cieľov účasti verejnosti na demokratickom rozhodovaní. Organizovaná občianska spoločnosť ako nosný pilier participatívnej demokracie musí zohrávať kľúčovú úlohu v budúcej „informatizovanej demokracii“.

2. Návrh Komisie

2.1 Komisia v dokumente predkladá akčný plán elektronickej verejnej správy, neoddeliteľnú súčasť iniciatívy i2010 na podporu rastu a zamestnanosti v informačnej spoločnosti, ktorého cieľom je významne prispieť k realizácii Lisabonskej stratégie a iných iniciatív Európskeho spoločenstva.

2.2 Vzhľadom na modernizáciu a inováciu považuje Komisia za dôležité urýchliť zavedenie elektronickej verejnej správy (eGovernment), keďže sa vynárajú nové potreby a požiadavky, ako jednotné cezhraničné verejné služby, ako aj príležitosti pre občanov v oblasti mobility a podnikania v Európe.

2.3 Prostredníctvom tohto akčného plánu Komisia zamýšľa:

- urýchliť realizáciu konkrétnych výhod pre všetkých občanov a podniky;
- zabezpečiť, aby elektronickej verejnej správy na vnútroštátnej úrovni nevedla k vytváraniu nových bariér na jednotnom trhu v dôsledku roztrieštenosti a nedostatočnej interoperability;
- rozšíriť prínosy elektronickej verejnej správy na úrovni EÚ, a to využitím úspor z rozsahu v iniciatívach členských štátov a spoluprácou na riešení spoločných európskych problémov;
- zabezpečiť spoluprácu všetkých zúčastnených strán v EÚ na návrhu a zavádzaní elektronickej verejnej správy.

2.4 Akčný plán sa sústreďuje na päť úloh elektronickej verejnej správy so špecifickými úlohami na rok 2010:

- využiť elektronickej verejnú správu na zlepšenie procesu digitálneho začlenenia, aby do roku 2010 všetci občania mohli využívať výhody dôveryhodných inovovaných a ľahko prístupných služieb.

To zároveň zahŕňa aj výzvu na boj proti digitálnej priepasti a príležitosť na uplatňovanie opatrení na podporu začlenenia založených na IKT, z čoho by mohli plne profitovať všetci občania, vrátane sociálne znevýhodnených skupín.

- realizovať účinnosť a efektívnosť v praxi – do roku 2010 významne prispieť k zvýšenej spokojnosti užívateľov, transparentnosti a zodpovednosti, zníženiu administratívneho zaťaženia a zvýšeniu účinnosti,

Na tento účel sa bude Komisia snažiť stanoviť spoločný hodnotiaci rámec orientovaný na dosah/prínos, ktorý obsahuje vypracovanie porovnávacích analýz s použitím spoločných indikátorov a učenie sa na základe modelových prípadov s využitím merateľných indikátorov.

Taktiež sa snaží o rozsiahlejšiu výmenu a šírenie informácií a skúseností s cieľom zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť.

- implementovať kľúčové služby s významným dosahom na občanov aj podniky – do roku 2010 bude 100 % verejných obstarávaní dostupných elektronicky, pričom skutočná miera využívania dosiahne 50 %, a zároveň bude uzavretá dohoda o spolupráci na ďalších on-line službách pre občanov s významným dosahom, ako sú služby občianskej mobility (napr. zlepšené ponuky pracovných príležitostí v rámci celej Európy, služby sociálneho zabezpečenia vo vzťahu k záznamom o chorobách a elektronicky vystavovaným receptom na lieky) či refundácia DPH podnikateľom;
- realizovať kľúčové predpoklady, aby občania a podniky mohli do roku 2010 využívať výhody pohodlného, bezpečného a interoperabilného overeného prístupu k verejným službám v rámci celej Európy, ako napr. harmonizované vnútroštátne identifikačné preukazy alebo zavedenie regulačných opatrení upravujúcich vývoj elektronickej identifikácie a overovania pre verejné služby;
- predstaviť do roku 2010 nástroje na podporu efektívnej diskusie a verejnej účasti na demokratickom rozhodovaní, ktoré by sa týkali mnohých otázok a problémov, od začlenenia po kvalitu procesu rozhodovania.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Výbor vo všeobecnosti víta akčný plán Komisie, ktorého ambiciózne ciele je skutočne potrebné dosiahnuť. Výbor súhlasí s uvedenými cieľmi a víta ich vhodné politické načasovanie, pretože sú impulzom na realizáciu cieľov vytýčených v Lisabonskej stratégii, zameraných na to, aby sa Európa stala najkonkurencieschopnejšou a najdynamickejšou ekonomikou na svete založenou na vedomostiach.

3.2 EHSV opätovne pripomína ⁽¹⁾, že ak majú byť lisabonské ciele skutočne dosiahnuteľné, Európska únia musí predstaviť koherentný, dynamický a progresívny prístup ako z hľadiska

⁽¹⁾ Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zlepšovanie implementácie Lisabonskej stratégie“, Ú. v. EÚ C 120, 20.5.2005, s. 79-88, prijaté na plenárnom zasadnutí 27.10.2004. Spravodajca: pán Vever, pomocní spravodajcovia: páni Ehnmark a Simpson.

cieľov Únie, tak aj z hľadiska inštitucionálnej dynamiky. Podnet, ktorý prináša elektronická verejná správa je iste užitočným nástrojom na dosiahnutie týchto cieľov.

3.3 Prioritou je dosiahnutie úplného plošného pokrytia v oblasti širokopásmového pripojenia. Z tohto dôvodu je potrebné zlepšiť infraštruktúru v oblastiach, kde dopyt nie je uspokojený, aby sa zabezpečil prístup k týmto službám a podporilo vytváranie sietí a využívanie služieb širokopásmového pripojenia a mobilných telefónov.

3.4 Uplatňovanie opatrení uvedených v akčnom pláne na jednotlivých územných úrovniach a vzájomná výmena skúseností v tejto oblasti budú mať jednoznačne dosah na fungovanie vnútorného trhu, predovšetkým na verejné obstarávanie a na každodenné aspekty občianstva EÚ, ktoré zvýšia kvalitu života občanov a ich blahobyt.

3.4.1 Akčný plán sa týka základných práv uvedených v charte základných práv, ako „dobrá správa vecí verejných“, „ochrana osobných údajov“, „právo na prístup k službám zamestnanosti“, „zdravotná starostlivosť“ a „prístup k všeobecne prospešným službám“.

3.4.2 EHSV dúfa, že pri uplatňovaní cieľov akčného plánu bude zachovaná súčasná úroveň ochrany a zabráni sa tomu, aby sa v dôsledku ďalšieho technologického rozvoja znížila úroveň ochrany týchto práv.

3.5 Na zvýšenie dôvery občanov vo verejnú správu je potrebné prijať primerané a dostatočné bezpečnostné opatrenia, ktoré by zodpovedali vynaloženým nákladom, povahe a významu chránených údajov a operácií.

3.6 EHSV sa už vyjadril k otázke potreby prijatia európskej rámcovej politiky v otázke bezpečnosti sietí a informácií ⁽²⁾ a konštatoval, že investovanie do zlepšenia bezpečnosti sietí prináša náklady a zisky v sociálnej oblasti, čo sa neodráža náležite v trhových cenách.

3.7 EHSV sa čoskoro podrobnejšie vyjadrí k otázke bezpečnosti sietí v akčnom pláne i2010 ⁽³⁾.

3.8 Pre budúce efektívne uplatňovanie akčného plánu je potrebné posilniť spoluprácu medzi inštitúciami EÚ a orgánmi verejnej správy členských štátov, a to vybudovaním náležitých kanálov, ktoré tiež prispievajú k efektívnemu vyhodnocovaniu výsledkov.

3.9 Je žiaduce vytvoriť štruktúry spolupráce medzi verejnými správami jednotlivými krajinami tak, aby občania mohli využívať nové služby bez ohľadu na to, ktorá verejná správa im ich poskytne. Okrem toho by tieto štruktúry umožňovali spoločné vypracovávanie aplikácií a lepšie začlenenie existujúcich riešení.

⁽²⁾ Stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Bezpečnosť sietí a informácií: návrh na európsky politický prístup“, Ú. v. EÚ C 48, 21.2.2002, s. 33-41, prijaté na plenárnom zasadnutí 28.11.2001. Spravodajca: pán Retureau. Bod 3.2.1.3.11.

⁽³⁾ Návrh stanoviska (Ú. v. EÚ C 318, 23.12.2006), spravodajca: pán Pezzini.

3.10 EHSV opakovane zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa na úrovni EÚ podporovali európske verejné služby (*) (colná správa, Galileo, európska karta zdravotného poistenia a justičná spolupráca v civilných veciach, ako napr. získavanie dôkazov, zasielanie a doručovanie dokumentov a iných nových služieb ako európska registrácia vozidiel či vydávanie európskych vodičských preukazov), čím sa v tejto oblasti prepoja jednotlivé verejné správy.

3.11 Jednou zo slabých stránok akčného plánu je nedostatok nadnárodných ekonomických nástrojov (technológie informačnej spoločnosti – IST, výmena údajov medzi administratívami – IDA) na podporu očakávaných zmien v oblasti ľudských zdrojov a technológií. Táto otázka je mimoriadne naliehavá v prípade nových členských štátov, ako aj tých, ktoré do EÚ ešte len vstupia.

3.12 Aby sa predišlo situácii, kedy by jednotlivé členské štáty v oblasti elektronickej verejnej správy napredovali rôznou rýchlosťou, je potrebné predbežne vypracovať inštitucionálnu iniciatívu „ad hoc“, ktorá by sa týkala zriadenia fondu na modernizáciu týchto verejných správ, a tiež poskytnúť diferencovaný právny rámec (s dlhšími lehotami na implementáciu), aby verejné správy mohli splniť ciele vytyčené v akčnom pláne.

3.13 EIB a Komisia by tiež mali zvážiť otázku zavedenia ekonomických nástrojov na posilnenie európskeho hospodárstva v rámci uplatňovania akčného plánu.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Informatizácia spoločnosti je výzvou pre ďalší rozvoj a zvyšovanie konkurencieschopnosti, no tiež pre sociálnu a územnú súdržnosť a rovnosť príležitostí. Jednou z nerovností, ktorá má najväčší vplyv na budúcnosť jednotlivcov či regiónov je „digitálna priepasť“.

4.2 Prioritným cieľom musí byť prevencia, zmiernenie alebo úplné odstránenie „digitálnej priepasti“, čo si vyžaduje okamžité aktívne opatrenia v systéme podpory alebo poskytovania elektronických služieb, predovšetkým v oblastiach, ktoré sú menej prispôbené novému technologickému prostrediu. Taktiež je potrebné zaviesť intenzívne vzdelávacie programy v oblasti IT, vrátane odborného vzdelávania pre špecifické sociálne skupiny.

4.3 EHSV sa domnieva, že je potrebné zaviesť, riadiť, rozvíjať a udržiavať infraštruktúru a všetky dostupné zdroje, vrátane ľudských zdrojov, ktoré sú potrebné na podporu činnosti jednotlivých verejných správ v súvislosti s odborným vzdelávaním a budovaním kapacít v oblasti IKT. Cieľom tohto úsilia bude vybudovanie efektívnej organizačnej štruktúry v celej EÚ, ktorá by prispela k podpore a zdokonaleniu digitálnej gramotnosti a väčšiemu využívaniu internetu.

4.3.1 V súvislosti so zvyšovaním digitálnej gramotnosti bude nevyhnutné prijať isté kroky ako zriadenie a náležité spravovanie komplexne vybavených a funkčných učební, kde by sa konali kurzy práce s počítačom, odbornej prípravy pedagógov, podpory pripojenia na internet. Ďalšou možnosťou je vystavenie

„internetových“ poukazov pre úspešných študentov, ktoré by sa mohli využívať na čiastočné financovanie nákupu zariadenia a služieb IKT a prístupu k nim, predovšetkým k internetu.

4.3.2 Obsah vyučovania a služby súvisiace so vzdelávaním v oblasti IKT sa musia opierať o náležitú prípravu, organizovanie, vedenie internetových kurzov a následnú kontrolu kvality odbornej prípravy a podpory ich realizácie.

4.3.3 Je potrebné podporiť opatrenia ako rozvoj „virtuálnych kampusov“ pre stredne pokročilých užívateľov internetu a poskytovanie viacjazyčných vzdelávacích materiálov pre túto cieľovú skupinu. Elektronické služby verejnej správy môžu podporiť jazykovú rozmanitosť, vyučovanie jazykov a posilniť viacjazyčnosť v EÚ.

4.4 Internetové portály verejných správ by mali byť zosúladené s najvyššími medzinárodne uznávanými štandardmi týkajúcimi sa prístupnosti, predovšetkým s najvyššími normami iniciatívy WAI (*Web Accessibility Initiative*). Taktiež by mali podporovať všetky typy opatrení (normatívne, technologické či organizačné), ktoré prispievajú k prístupnosti IKT a interoperabilite verejných správ v celej Európskej únii.

4.5 Odstraňovanie fyzických bariér musí ísť ruka v ruke s odstraňovaním psychologických bariér, ktoré občas rozdeľujú ľudí. EHSV sa domnieva, že ako fyzický bezbariérový prístup, tak aj bezbariérový prístup ku komunikačným systémom a prostriedkom, ako aj právne uznanie posunkovej reči sú dôležitými krokmi, ktoré je potrebné uskutočniť v rámci procesu rozvoja európskeho občianstva.

4.6 Transparentnosť znamená podporovanie voľného toku informácií, zaručenie objektivity, poskytovanie pravdivých a aktuálnych informácií a zamedzenie eventuálnej netransparentnosti v činnosti verejnej správy.

4.7 Relevantné a aktuálne informovanie verejnosti je ťažiskom demokratického vzťahu medzi vládou a občanmi. Jedine týmto spôsobom sa verejnosť môže dozvedieť o jej činnosti, podieľať sa na procese rozhodovania či hodnotiť riadenie a výkon.

4.8 Úlohou je teda vložiť všetok potenciál IKT do zabezpečenia lepšej verejnej správy, ktorá by bola efektívnejšia, bližšia občanom a poskytovala by užitočné a kvalitné elektronické verejné služby, čím by zapojila jednotlivcov a podniky do informačnej spoločnosti.

4.9 Prostredníctvom týchto aktivít by sa vo všetkých členských štátoch malo v primeranom časovom horizonte dosiahnuť prinajmenšom:

- zaručenie práva jednotlivcov a podnikov využívať pri styku s verejnou správou IKT;
- zriadenie mechanizmov, ktoré by zabezpečili, že ponúkané on-line služby budú zodpovedať dopytu, a vytvorili by tiež prehľadný katalóg dostupných elektronických služieb;

(*) Stanovisko (Ú. v. EÚ C 318, 23.12.2006), prijaté na plenárnom zasadnutí 14.9.2006. Spravodajca: pán Vever.

— zaručenie existencie adekvátnych kanálov na zabezpečenie možnosti využívania služieb, ktoré poskytuje verejná správa pre všetkých občanov a podniky.

4.10 V mnohých prípadoch bude potrebné poskytnúť európskym podnikom, najmä MSP, technologickú podporu. Pre podnikateľské sektory EÚ, najmä tie, ktoré majú v oblasti IKT najväčšie nedostatky musia byť poskytované opatrenia technického charakteru a odborné špecializované poradenstvo a poradenstvo prispôbené individuálnym potrebám a požiadavkám, a to prostredníctvom „technologických poradcov“ a tiež zriadením „poradenských centier pre technologický rozvoj“ na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

4.11 Tieto opatrenia musia byť doplnené ďalšími krokmi zameranými na šírenie týchto technológií, vrátane iniciatív v oblasti odbornej prípravy a budovania kapacít na poli IKT a tiež podnetov pre MSP, aby využívali vysokokvalitný prístup na internet a IKT vo všeobecnosti.

4.12 Opatrenia na podporu IKT môžu prispieť k začleneniu európskych MSP do hospodárstva založeného na vedomostiach a tiež podporiť vytváranie inovačných výrobných rámcov, dynamizovať podnikateľské siete, ako aj vypracovávanie, resp. nadobúdanie, výmenu a transfer technológií a vedomostí.

4.13 Konkrétne je vypracovávanie riešení v oblasti technológií alebo riadenia, ktoré by boli použiteľné vo výrobných odvetviach EÚ možné podporiť prostredníctvom: využívania benchmarkingu na vyhodnotenie stupňa rozvoja IKT v jednotlivých výrobných odvetviach, zriadenia spoločných centier zameraných na riadenie v oblasti technológií alebo vývoj procesov (odvetvové združenia na hľadanie riešení v sektore IKT), vytvorenia centier na poskytovanie služieb MSP v jednotlivých výrobných odvetviach a ich spojením s centrami pre výskum, rozvoj a inovácie (odvetvové IKT dielne), podpory podnikateľských sietí B2B (medzipodnikových) a B2C (medzi podnikom a spotrebiteľom), podpory mechanizmov financovania rizikového kapitálu v odvetví IKT a podobných nástrojov, vytvorenia internetových stránok so zoznamom služieb ponúkaných odvetviami a podnikom, ktoré sa zaregistrovali ako užívatelia tejto stránky, a zriaďovaním elektronických fór a on-line zoznamov MSP.

4.14 Pokiaľ ide o otázku bezpečnosti, je potrebné podporiť zriaďovanie špecializovaných centier prevencie, riešenia problémov, včasného rozpoznávania bezpečnostných problémov, proaktívneho prístupu k nim a výskumu, rozvoja a inovácií v tomto odvetví, a to prostredníctvom špecifických

riešení určených predovšetkým podnikom a verejným správam v EÚ s cieľom vybudovať dôveru voči sieti a povzbudiť elektronický obchod a elektronickú verejnú správu.

4.15 Politické strany a organizovaná občianska spoločnosť v súčasnosti dokážu komunikovať s občanmi rýchlejšie a efektívnejšie a žiadajú svoje vlády, aby prijali nové opatrenia, vďaka ktorým by sa nové komunikačné médiá, a najmä internet, stali bežnými prostriedkami styku s verejnou správou a priamej účasti na spoločnom rozhodovaní či uplatňovania politických práv, podľa možností vrátane volebného práva.

4.16 EHSV vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že sa akčný plán nezmieňuje o úlohu organizovanej občianskej spoločnosti pri dosahovaní vytýčených cieľov, predovšetkým podpory demokratickej účasti a rozhodovania v Európe.

4.17 EHSV má v úmysle podporovať, monitorovať a kontrolovať na úrovni Spoločenstva iniciatívu za dosiahnutie všeobecnej prístupnosti s cieľom prekonať „digitálnu priepasť“ a technologické zaostávanie, ktoré môže zavedenie elektronickej verejnej správy spôsobiť v niektorých odvetviach spoločnosti.

4.18 Pre dosiahnutie tohto cieľa je nevyhnutné uskutočniť reformy na podporu plynulého prenosu informácií, sieťovej komunikácie, priameho dialógu medzi občanmi a orgánmi verejnej moci, zvyšovania sociálneho a demokratického kapitálu a posilnenia verejných digitálnych štruktúr.

4.19 Kvalita demokracie do veľkej miery závisí od fungovania verejnej správy. Verejné správy musia byť moderné, flexibilné, štruktúrované v súlade s problémami občanov, a to tak, aby na ne boli pripravené a dokázali ich riešiť. Činnosť verejnej správy musí byť transparentná, aby jej občania mohli dôverovať a aby získali pocit, že k nej majú blízko.

4.19.1 EHSV ako obhajca participatívnej demokracie sa domnieva, že táto účasť podporuje výchovu k občianstvu, uľahčuje správu a zlepšuje zdravé fungovanie politického systému.

4.19.2 Je potrebné preskúmať a následne monitorovať súčasnú situáciu a ďalší vývoj spoločnosti založenej technológiách a vedomostiach v EÚ, a to na základe vedeckej a štatistickej analýzy s prednostným ohľadom na technologický pokrok cieľových skupín so špeciálnymi potrebami s cieľom presne stanoviť opatrenia zamerané na účinné odstránenie „digitálnej priepasti“, čo by prispelo k intenzívnejšiemu využívaniu a uplatneniu IKT v európskej spoločnosti, a najmä v uvedených cieľových skupinách.

V Bruseli 14. decembra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS